

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Bakalářská práce

2024

Eliška Volencová

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Vizáž jako forma nonkonformní sebeprezentace

Bakalářská práce

Autorka práce: Eliška Volencová

Studijní program: Komunikační studia

Vedoucí práce: prof. MgA. David Jan Novotný

Rok obhajoby: 2024

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.
4. Při přípravě této práce autorka použila internetový nástroj DeepL za účelem překladu rozhovoru z anglického do českého jazyka. Po použití tohoto nástroje/služby autorka obsah podle potřeby zkontrolovala a upravila a přebírá plnou odpovědnost za obsah publikace.

V Praze dne 9. 7. 2024

Eliška Volencová

Bibliografický záznam

VOLENCOVÁ, Eliška. *Vizáž jako forma nonkonformní sebe prezentace*. Praha, 2024. 47 s. Bakalářská práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky, Katedra žurnalistiky. Vedoucí bakalářské práce prof. MgA. David Jan Novotný

Rozsah práce: 75 357 znaků

Abstrakt

Praktická bakalářská práce *Vizáž jako forma nonkonformní sebe prezentace (Tělo jako sdělení)* zkoumá problematiku nonkonformní vizáže. Soubor rozhovorů dokumentuje motivace jejích nositelů, proniká do různých aspektů života a způsobu, jakým je nonkonformní vizáž ovlivňuje. Teoretická část se věnuje rozhovoru jako žurnalistickému žánru, důraz klade na publicistický rozhovor, který je pro praktickou část práce klíčový. Součástí teoretické části je i podrobný popis metodologie, ve kterém autorka v dílčích krocích transparentně popisuje, jak postupovala při realizaci rozhovorů. Závěrečná kapitola poskytuje teoretický úvod do problematiky nonkonformní vizáže, včetně vymezení základních pojmů, stručné historie a současnosti tělesných úprav, významu vizáže v neverbální komunikaci a mediálního obrazu nonkonformně vypadajících osob.

Praktickou část tvoří osm polostrukturovaných publicistických rozhovorů doplněných analogovými fotografiemi. Skladba respondentů nabízí průřez vrstvami společnosti tak, aby si čtenář mohl udělat realistický obrázek o životě, motivacích a hodnotovém ukotvení nonkonformně vypadajících osob v současné západní kultuře. Cílem je zdůraznění individuality jednotlivých respondentů bez přiřazování k pevně definovaným subkulturním skupinám.

Abstract

Practical bachelor thesis *Body as a Statement: Visual Image as a Form of Nonconformist Self-presentation* explores the issue of nonconformist appearance. The set of interviews illustrates motivations of its wearers, delving into different aspects of their lives and the way in which nonconformist appearance affects them. The theoretical part focuses on the interview as a journalistic genre, with an emphasis on the journalistic interview, which is crucial for the practical part of the thesis. The theoretical part includes a detailed description of the methodology used, in which the author transparently describes how she proceeded in conducting the interview in sub-steps. The final chapter provides a theoretical introduction to the issue of nonconformist appearance, including the definition of basic terms, a brief history and present of body modification, the role of appearance in nonverbal communication, and the media framing of people with nonconformist appearance.

The practical part consists of eight semi-structured journalistic interviews illustrated by analogue photographs. The selection of the interviewees offers an insight into different social classes so that the reader can get a realistic idea of lives, motivations, and value bases of people with nonconformist appearance in the context of contemporary Western culture. The goal is to highlight the individuality of each respondent without assigning them to rigidly defined subcultural groups.

Klíčová slova

Konformita, nonkonformita, vizáž, tělesné úpravy, tetování, interview, soubor rozhovorů, publicistický rozhovor

Keywords

Conformity, nonconformity, appearance, body modifications, tattoo, interview, series of interviews, journalistic interview

Title/název práce

Body as a Statement: Visual Image as a Form of Nonconformist Self-Presentation

Poděkování

Děkuji všem respondentům, kteří se mnou byli ochotni sdílet své zkušenosti, a to včetně citlivých osobních témat. Dále děkuji vedoucímu práce, profesorovi Novotnému, za cenné rady a vstřícný přístup, a konečně mým blízkým za podporu v průběhu psaní této práce.

Obsah

Úvod	8
1. Rozhovor jako žurnalistický žánr	9
1.1 Typy rozhovorů	10
1.2 Fáze praktického zpracování rozhovoru	10
1.2.1 Výběr tématu a respondentů	10
1.2.2 Příprava	11
1.2.3 Vedení	12
1.2.4 Editace	13
1.2.5 Překlad	14
1.2.6 Autorizace	15
1.3 Význam rozhovoru pro současnou novinářskou praxi	16
3. Metodologie	17
2.1 Výběr respondentů	17
2.2 Příprava a vedení	19
2.3 Editace a překlad	20
2.4 Autorizace	22
3. Nonkonformní vizáž	23
3.1 Vymezení základních pojmů	23
3.2 Charakteristika zkoumaných tělesných a vizuálních úprav	24
3.3 Stručná historie tělesných úprav	25
3.4 Význam vizáže v neverbální komunikaci	29
3.5 Nonkonformní vizáž v současné západní kultuře	30
3.6 Mediální obraz osob s nonkonformní vizáží	31
Závěr	33
Summary	355

Úvod

Praktická bakalářská práce zkoumá prostřednictvím publicistických rozhovorů problematiku nonkonformní vizáže. Fyzický vzhled je jedním ze základních pilířů lidské identity. Většina lidí se v životě snaží zapadnout a přizpůsobit se obecně akceptovaným standardům krásy. Ne však všichni. Cílem práce je nahlédnout do vnitřního světa nositelů cílených odlišností a prozkoumat jejich přijetí či nepřijetí většinovou společností. Jaké motivace jsou hnacím pohonem jedinců, kteří se rozhodli cíleně vystoupit z davu a použít svá těla jako nástroj k vyjádření vlastní nonkonformity? Ať už se jedná o výstřední oblékání, účesy, piercingy, tetování či jiné tělesné modifikace, všechny tyto aspekty významně ovlivňují to, jak dané osoby vnímá okolí.

Problematika alternativního vzhledu je v akademickém prostředí i v populárně naučné literatuře typicky zkoumána optikou jednotlivých subkultur. Tímto směrem se vydává například kolektiv autorů stojících za sbírkou *Kmeny, současné městské subkultury*, kterou lze považovat za jeden z nejvýraznějších českých příspěvků k tématu, který v posledních letech pronikl k široké veřejnosti. Cílem mé práce je nabídnout jiný úhel pohledu, zaměřit se na individuální příběhy respondentů, jejich cesty k alternativní vizáži a to, co se jejím prostřednictvím snaží sdělit. Každý z rozhovorů se pak hlouběji zaměřuje na jeden konkrétní aspekt života a snaží se porozumět, jakým způsobem ho ovlivňuje právě nekonvenční vzhled respondenta.

Konečná syntéza souboru rozhovorů odhaluje podobnosti napříč spektrem odlišných typů nonkonformní vizáže a sociálního statusu jejich nositelů. Odpovídá na to, jak tyto osoby vnímají otázku lidské krásy a jak jejich individualitu přijímá moderní většinová společnost v různých kontextech.

Metodu publicistického rozhovoru jsem zvolila, protože umožňuje blízký kontakt s respondentem, a tedy i hlubší proniknutí do zpracovávaného tématu. Osobnější přístup k respondentům a větší množství investovaného času do přípravy i samotného setkání vede k větší otevřenosti dotazovaných. Díky ní novinář může vystihnout subjektivní vnímání a prožívání respondenta i prostředí, ze kterého vychází.

Na praktickou část mé bakalářské práce navazuje část teoretická. V ní popíšu rozhovor jako novinářský žánr a jeho význam pro současnou novinářskou praxi. Dále podrobně rozeberu metodologii rozhovorů a poskytnu stručný přehled historie i současnosti nonkonformní vizáže, včetně mediálního obrazu nonkonformně se stylizujících osob.

1. Rozhovor jako žurnalistický žánr

Websterův naučný slovník z roku 1913 definuje interview jako „konverzaci nebo dotazování určené k získání informací za účelem publikace“, což ve své době pokládá za novou definici převzatou z amerických tištěných novin. Právě tam má žurnalistický rozhovor, tak jak ho chápeme dnes, své kořeny. Do popředí mediální praxe se ve Spojených státech dostal na konci 19. století, a na počátku 20. století se pak rozšířil i mezi evropskými novináři (Clayman & Heritage, 2002, s. 26-28).

Kniha *Interviewing: A Guide for Journalists and Professional Writers* současně interview definuje následovně: „Rozhovor může být dnes cokoli od rychlé a stručné výměny po dlouhé speciální interview, ze kterého jsou publikovány či odvysílány všechny jeho části. Oblíbená definice rozhovoru je, že se jedná o konverzaci s jasným účelem – informovat, pobavit, zaujmout a rozporovat postoje recipientů“ (Sedorkin & al., 2023, s. 2).

Rozhovor má mezi žurnalistickými žánry zvláštní postavení, protože funguje jako svébytný žánr a současně jako metoda získávání informací pro další novinářské útvary. Dotazování vytváří podklady pro převyprávění příběhů a přináší hlasy, které novináři dále citují a interpretují. Rozhovor v obecném slova smyslu tak stojí v centru novinářské praxe.

„Novinář je při interview něco jako médium, je překladatelem převádějícím z jazyka zpovídaného, který nemusí být vždy srozumitelný, do jazyka, jemuž rozumějí recipienti,“ uvádí Barbora Osvaldová. Klade důraz, na nutnost znalosti přijímajícího publika, jemuž je třeba přizpůsobit formulace i styl výsledného mediálního produktu (Osvaldová, 2009).

Ve sbírce kolektivu autorů *Rozhovory o Interview* se názory na prestiž rozhovoru jako novinářské disciplíny různí. Zatímco například Jindřich Šídlo píše, že udělat dobrý rozhovor je jednoduché a stačí k tomu být „jen“ sebevědomý, zvědavý, dobře připravený, asertivní, přiměřeně drzý, pohotový a od začátku vědět, že ve vyhrazeném čase jde především o respondenta, Petr Volf zastává názor, že rozhovor klame. Ač se na první pohled zdá, že k nabrání rozhovoru není potřeba víc než zapnutý diktafon, dobrý rozhovor vyžaduje pečlivou přípravu, značnou míru empatie, i zkušenost (Šídlo, 2009) (Volf, 2009).

Konečná podoba konkrétního žurnalistického rozhovoru tedy záleží na řadě proměnných. Novinář musí brát v potaz účel rozhovoru, cílovou skupinu recipientů, centrální téma, typ a rozpoložení respondenta i prostředí, ve kterém se interview odehrává.

1.1 Typy rozhovorů

V žurnalistické teorii se setkáváme s rozdílnými typy dělení novinářského rozhovoru. Základní je rozlišení mezi publicistickým a zpravodajským rozhovorem. Zpravodajský rozhovor se typicky týká aktuálního tématu, prochází minimálními úpravami. Novinář se jeho prostřednictvím snaží vytvořit zprávu a zodpovědět základní otázky: kdo, co, kdy, kde a proč, případně získat stručný komentář k aktuálnímu dění. Často se setkáváme i s takzvaným mikro interview, ve kterém novinář pokládá pouze jednu či dvě otázky (Tušer, 1999).

Publicistický rozhovor má být dialogem, ve kterém novinář vystupuje jako rovnocenný partner zpovídaného. Ze strany novináře tedy vyžaduje hloubkovou přípravu a vede se způsobem vzájemné rozpravy, ačkoliv finální zpracování takovou podobu mít nemusí. Tušer ve své knize *Ako sa Robia noviny* publicistické interview charakterizuje jako „rozhovor, jehož cílem je posouzení důležitého jevu, jeho analýza a zaujetí stanoviska k němu“ (Tušer, 1999, s. 147-150).

Jiné členění popisuje tři základní typy: rozhovor informační, který uvádí recipienty do obrazu, analytický rozhovor, který zevrubně zkoumá určité téma, a emocionální rozhovor, který odhaluje stav mysli dotazovaného. Právě poslední uvedený typ je oblíbený při portrétování významných osobností (Moravec, 2009).

Slovník žurnalistiky pak rozlišuje následující formy rozhovoru:

- Čistý/dialogický;
- Monologický s vypuštěním otázek;
- Rozprava, kde autor klade rozsáhlejší otázky a jeho role je výraznější;
- Autointerview, neboli nepravé interview, kdy jsou odpovědi vybrány z již dříve publikovaných textů (Halada, 2017, s. 115-116).

1.2 Fáze praktického zpracování rozhovoru

Mezi prvotním nápadem na rozhovor a jeho finální verzí, která se dostane k recipientům existuje několik mezikroků, zásadních fází zpracování, které nelze vypustit, chceme-li, aby náš rozhovor dosahoval vysoké kvality. V následujících podkapitolách se budu detailněji věnovat jednotlivým krokům v procesu zpracování interview.

1.2.1 Výběr tématu a respondentů

Ve většině případů je téma rozhovoru aktuální, týkající se aktuálního vývoje, který ho dělá pro média „nosným“. Například s herečkou se pravděpodobně budeme bavit o jejím

novém filmu, s vědcem o nejnovějším průlomů ve výzkumu a tak dále. Existují však i rozhovory, které aktualizací prvek nepotřebují, což je koneckonců i případ souboru představujícího praktickou část této bakalářské práce. Jedná se zejména o rozhovory portrétní, které osobnosti představují jako celek, případně rozhovory, které zkoumají vybraný nový aspekt, který však nemusí být nutně aktuální ve smyslu toho, že se týká aktuálního dění. Spíše se zaměřuje na něco, co dříve unikalo všeobecné pozornosti.

Výběr respondenta je zcela klíčový. Vyžaduje značnou míru orientace ve zkoumaném tématu i všeobecný přehled o dění ve společnosti a jejích vybraných sférách. Alena Blažejovská k tomu říká: „Už výběr respondenta v sobě nese zárodek příštího úspěchu – anebo blamáže. Někdy je do té míry určující, že poté, tváří v tvář, jdou stranou teoretické poučky i všechna dosavadní zkušenost. Silná (a svérázná) povaha udělí někdy situaci impuls, který se pro toho, kdo rozhovor vede, stává zajímavou výzvou“ (Blažejovská, 2009).

Ondřej Neff pak poznamenává: „Šťastný je ten novinář, který si může svého Giganta [respondenta] volit sám. Zpravidla je gigant přidělen vedoucím oddělení. Má to svoje nevýhody, tedy nedostatek svobodné volby, ale i výhody, absenci osobní angažovanosti. Odstup je žádoucí. Zkuste udělat interview se svou maminkou. Víte o ní příliš mnoho a váže vás k ní příliš mnoho. Je to úkol takřka nesplnitelný“ (Neff, 2009).

Respondent by měl v každém případě být relevantní pro zvolené téma a novinář by měl mít jasno v tom, za jakým účelem se s ním setkává. Je rozdíl, pokud například chceme získat odborný pohled od experta, či osobní příběh na základě odžitých zkušeností.

1.2.2 Příprava

Důkladná rešerše před setkáním s respondentem je základním předpokladem pro úspěšné interview. Novinář by se měl dostatečně informovat jak o konkrétním respondentovi, tak o tematické oblasti rozhovoru. Doporučuje se projít veškeré nebo alespoň většinu mediálních záznamů o respondentovi, a vyhnout se tak opakování již zodpovězených otázek. Novinář by se měl snažit pracovat se známými informacemi a posunout je o stupeň dál – jinými slovy, přistupovat k rozhovoru invenčně. Jen výjimečně novinář pracuje na tématu, které nebylo nikdy dříve pokryto. Vzhledem k tomu, že publicistické rozhovory se typicky soustředí na osoby veřejně známé, většina z nich už absolvovala jiné rozhovory dříve. O to důležitější je správná formulace otázek a originalita. Zásadní je také seznámení se s obsahem, který vytvořil a zveřejnil sám respondent. Nejběžnějším zdrojem jsou v dnešní době profily respondentů na sociálních sítích (Carpenter, et al., 2018).

To, že připravenost je základ, potvrzuje i studie zkoumající zásadní novinářské kompetence potřebné pro úspěšné interview. „Pozná-li respondent, že se v tématu rozhovoru dostatečně neorientujete, neprokazujete plynulost a zdatnost v probírané problematice, nebude vás brát tak vážně. To ale neznamená, že musíte vědět všechno“ (Carpenter, et al., 2018).

Způsob formulování samotných otázek pak závisí na účelu rozhovoru. Tvoříme-li například soubor výzkumných rozhovorů, otázky se většinou podobají. V takovém případě přistupujeme ke strukturovanému interview, ve kterém má tazatel předem připravené přesné znění i pořadí otázek. Na opačné straně spektra stojí hloubkový rozhovor, který probíhá z velké části v režii respondenta. Na takové interview stačí mít připravené okruhy témat, které chceme s dotazovaným probrat. Následně je naším úkolem identifikovat nosná sdělení v jeho odpovědích a doptávat se na ně dále. Mezi oběma typy stojí polostrukturovaný rozhovor, který očekává soubor předem připravených otázek, který je však flexibilní a novinář je připraven na základě rešerše reagovat na respondentovi odpovědi a upravovat znění otázek ad hoc, či přidávat další „sondovací“ otázky (Sedláková, 2015).

1.2.3 Vedení

Základní potřebnou dovedností tazatele, na které se shoduje odborná literatura i manuály pro úspěšné vedení rozhovorů, je schopnost naslouchat. Rozhovor by měl připomínat konverzaci, kdy ale novinář spíše poslouchá respondenta. Měl by však prokazovat, že jeho odpovědi aktivně poslouchá, případně klást doplňující otázky (Carpenter, et al., 2018).

I pokud přichází novinář na rozhovor se souborem předem připravených otázek, může nastat situace, kdy je žádoucí se od původního scénáře odklonit a navázat na nosnou informaci, kterou respondent zmíní. Neučiní-li tak, promrhá příležitost vytěžit z rozhovoru nové a hodnotné informace (Miller & Peng, 2020).

Další často zmiňovanou kompetencí při vedení rozhovorů je empatie. „Existuje tolik rozličných emocionálních situací, ve kterých se s respondentem můžete ocitnout. Někdy jsou vtipné, někdy jsou tragické, a často je to něco mezi tím“ (Miller & Peng, 2020).

Díky empatickému přístupu a uklidnění respondenta může novinář docílit větší otevřenosti zpovídaného subjektu, odbourat nervozitu a umožnit mu hlubší zamyšlení nad otázkami. Pokud to podmínky umožňují, je vhodné si respondenta před samotným

rozhovorem takzvaně rozehrát. Tedy začít krátkou výměnou na jednoduché téma, která není součástí oficiálního rozhovoru.

K dalším důležitým kompetencím se řadí profesionální vystupování. To zahrnuje vhodné, spíše formální oblečení, kultivovaný projev a včasný příchod na schůzku s respondentem. Novinář musí dobře artikulovat a být schopný respondenta zaujmout a udržet jeho soustředění během rozhovoru. Novinář by měl zvládnout současně kontrolovat průběh rozhovoru a vnímat respondenta (Carpenter, et al., 2018).

Mezi aspekty, které průběhu rozhovoru neprospívají, spadá například pokládání uzavřených otázek, nedostatečná příprava, neznalost tématu a specifík respondenta, zvolení nevhodného (například příliš hlučného) prostředí pro setkání s respondentem či neschopnost promptně nastavit nahrávací zařízení (Miller & Peng, 2020).

1.2.4 Editace

Po samotném nabrání interview přichází fáze přepisu a editace, bavíme-li se o psaném interview. Původní nahrávku nelze zdaleka považovat za hotový rozhovor. V současné době existují programy umožňující automatický přepis. Tento postup do svých redakčních systémů implementovala řada médií. Z českého prostředí s ním běžně pracuje např. redakce iRozhlas, který vzhledem k provázanosti s Českým rozhlasem často zpracovává audio nahrávky. Program však přepíše i veškerá výplňková slova, hezitační zvuky atd. Následná ruční úprava je tedy stejně nevyhnutelná.

Rozhovory je často potřeba krátit, osekát méně zajímavé části či pasáže, kde se respondent až příliš odchýlil od tématu rozhovoru. V rámci posílení čtivosti textu je akceptovatelné přesouvat a spojovat výroky tak, aby tvořily logičtější celky. Neobratné formulace může novinář nahradit srozumitelnějšími, rozdělovat dlouhé úseky mezi otázkami, které novinář ve skutečnosti nevyslovil, či naopak vynechávat otázky a spojovat odpovědi dohromady. Povoleny jsou i další stylistické a jazykové úpravy. Význam sdělení však musí za každou cenu zůstat zachován, což je v ideálním případě zajištěno i konečnou autorizací (Koláčková, 2008).

Podle studie o výuce novinářských kompetencí v oblasti interview je právě moment editace jasným ukazatelem toho, zda nabraný rozhovor byl, či nebyl úspěšný. Pokud má novinář problém najít pasáž či citát, ze kterého by se dal vytvořit chytlavý titulek, rozhovor pravděpodobně nepřináší mnoho nových informací a čtenáře bude nudit (Miller, et al., 2020).

1.2.5 Překlad

Překládáme-li rozhovor do jiného jazyka, musíme čelit dalším výzvám spojeným s vhodným přenesením významu do jiného než originálního jazyka. Největší překážkou v překladu jsou jazyková specifika jednotlivých řečí. Pro některé výrazy a fráze neexistuje v dalších jazycích stoprocentně odpovídající ekvivalent. Proto je potřeba hledat vhodná kompromisní řešení tak, aby nedošlo k narušení konceptů a jejich význam se v překladu neztratil (Filep, 2009).

V případě překladu se musíme rozhodnout mezi doslovným a takzvaným volným překladem. V prvním případě text překládáme slovo od slova, a to včetně gramatických a syntaktických vazeb, které v našem jazyce neexistují nebo nejsou běžně užívané. Takový přístup sice spíše zabrání posunutí původního významu, významně však snižuje čtivost a „stravitelnost“ textu pro recipienta. Častěji se tedy přistupuje k překladu volnému. Setkáme-li se se slovem, které v našem jazyce vůbec neexistuje, je možné ho parafrázovat, případně integrovat do našeho jazyka s vysvětlivkou (Filep, 2009).

Vzhledem k postupující globalizaci médií nabývají překlady v médiích na významu a jsou integrovány do denní praxe. Počínaje zprávami mezinárodních tiskových agentur, které produkují obsah v angličtině jakožto univerzálním jazyce, a konče placenými partnerstvími mezi lokálními a globálními redakcemi, přejímáním textů (včetně rozhovorů) a jejich překladu do místního jazyka. „Překládání se stalo klíčem k dosažení mezinárodního vlivu a dosahu mediálních organizací“ (Valdeón, 2015).

Hernández Guerrero pak v souvislosti s překladem rozlišuje mezi stabilními a nestabilními zdroji. Mezi ty nestabilní řadí právě interview. Nestabilní zdroje se zaměřují na konkrétní sdělovanou informaci, nikoliv na konkrétní formulace či formu. Novináři, kteří text překládají, si ho tak mohou dle potřeby upravit, zkrátit či aktualizovat, tak, aby vyhovoval potřebám místního média. U stabilních zdrojů na formulacích původního autora naopak záleží, a není tedy možné s nimi manipulovat. Jedná se především o názorové texty a komentáře (Valdeón, 2015).

Současný technologický pokrok a nástup umělé inteligence umožňuje využití digitálních nástrojů. Oblíbeným pomocníkem s překlady je například nástroj DeepL, který za použití umělé inteligence zvládá texty srozumitelně přeformulovat do jiného jazyka a může překladatelskou práci výrazně usnadnit. I zde je však třeba podrobit text důkladné kontrole, aby se zamezilo nechtěnému posunu významu dílčích sdělení (Salinas & Burbat, 2023).

1.2.6 Autorizace

Autorizace je zpětné ověření, kdy novinář poskytne respondentovi k nahlédnutí výslednou podobu textu po přepisu a editaci. Cílem takového postupu je předejít posunu významu od toho, jak respondent svou výpověď původně zamýšlel. Respondenti možnost autorizace většinou oceňují, neboť jim dává pocit větší kontroly nad výsledným publikovaným obsahem. V některých případech však respondent může trvat na vyjmutí citlivých pasáží, které v rozhovoru často bývají právě těmi nejvíce nosnými. Záleží tedy vždy na uvážení novináře, zda k autorizaci přistoupí a zda připomínky respondenta vezme v potaz. Autorizace rozhovorů je považována za eticky spornou oblast. Obecně se považuje za vhodné umožnit respondentovi autorizaci a respektovat jeho připomínky, zejména jednání se o osobní informace v případě publicistických rozhovorů. Například u politiků a veřejně činných osob se k autorizaci ale často vůbec nepřistupuje (Moravec, 2020, s. 171).

Český tiskový zákon autorizaci nepřikazuje. Pokud se však redakce rozhodne rozhovor zveřejnit bez posvěcení respondentem, vystavuje se riziku, že dojde ke zkreslení některých odpovědí novinářem, jejich vytržení z kontextu, či vynechání pasáží, které byly pro celkové vyznění klíčové. V takovém případě může následovat veřejná ostuda, výjimkou není však ani žaloba ze strany respondenta. Zcela specificky se v tomto ohledu vymezuje rozhovor v bulvárním tisku. Tam k autorizaci nedochází, naopak se většinou opírá o zkreslení už ze své podstaty (Osvaldová, 2009).

Ondřej Neff se k autorizaci v souvislosti s „gigantem“, tedy osobou nějak mimořádnou, vyjadřuje následovně: „Neautorizovaný rozhovor nese samozřejmě v sobě riziko konfliktu. Je třeba být velmi pevný v kramflecích, abychom si neautorizovaný rozhovor mohli dovolit. Můj názor je asi takový: je lépe dát autorizovat a nechat na vlastním uvážení, zdali případné námítky respektovat či nikoliv. Záznam na diktafonu je v takových případech víc než žádoucí“ (Neff, 2009).

Nad'a Klevisová k autorizaci publicistického rozhovoru zase dodává: „...při tomto typu rozhovoru nevidím důvod, proč ji [autorizaci] odmítat, pokud ji zpovídaný žádá. Konečný výsledek je obrazem vašich diplomatických schopností i atmosféry, jakou jste při rozhovoru dokázali navodit. Nikde není řečeno, že autorizovaný text, který vám zpovídaný poslal, musí přijít do novin doslova. Můžete spolu dál diskutovat o zásazích. A dokážete-li argumentovat, nejednou se podaří vrátit do textu cenné výroky, kterých se zpovídaný zbytečně zalekl nebo jejichž efekt přílišnou horlivostí pokazil“ (Klevisová, 2009).

1.3 Význam rozhovoru pro současnou novinářskou praxi

Rozhovor jako žánr se v současnosti těší velké oblibě napříč médii. Klíčovým žánrem je zejména pro rozhlasové vysílání, hojně se využívá v televizní žurnalistice i multimediálních produktech typu krátkých videích určených pro sociální sítě. Fenomémem poslední dekády se staly podcastové pořady. Na principu rozhovoru staví jak úspěšné české zpravodajské podcasty *Vinohradská 12* Českého rozhlasu a *Studio N* Deníku N, tak nezávislé projekty zaměřující se na publicistická interview. Mezi ně patří například autorské rozhovory Čestmíra Strakatého.

Na pomezí podcastu a videotvorby se pak pohybují projekty typu DVTV či pořad *Spotlight* zaštitěný serverem Aktuálně.cz. Vzhledem k nebývalému úspěchu těchto podniků lze soudit, že českého diváka formát interview baví více než jiné formy mediálního obsahu a vyhledává ho.

Boom zaznamenaly i soubory rozhovorů vydaných v knižní podobě. Mezi nejúspěšnější počiny nedávné doby patří *Novinářky* Lindy Bartošové či kniha *Byli jsme tu vždycky* Filipa Titlbacha.

V mezinárodním prostředí klasické psané interview ve formě otázka-odpověď spíše ustupuje a nahrazují ho autorské novinářské texty, které v sobě mají přímo a nepřímo zakomponované vybrané odpovědi respondenta. Běžně se je možné setkat například s reportážními texty, ve kterých autoři popisují mimo jiné okolnosti vzniku rozhovoru (Halada, 2017, s. 115-116).

3. Metodologie

V této kapitole podrobně popíšu aplikování teoretických postupů při tvorbě praktické části bakalářské práce, tedy celý proces zpracování souboru publicistických rozhovorů, který odpovídá krokům popsaným v předcházející kapitole. Ačkoliv má každý rozhovor své specifické ústřední téma, vycházela jsem z těchto zvolených výzkumných otázek:

VO1: Co motivuje nonkonformně vypadající osoby k vytvoření a udržování nonkonformní vizáže?

VO2: Jakým způsobem ovlivňuje nonkonformní vizáž vybrané aspekty života jejich nositelů v oblasti osobních vztahů i v profesní sféře?

VO3: Jak vnímají nonkonformně vypadající osoby koncept krásy?

2.1 Výběr respondentů

Mým cílem bylo obsáhnout co nejrozmanitější skladbu respondentů tak, abych byla schopná prozkoumat přijetí a dopady nonkonformní vizáže v různých vrstvách společnosti. Zvolila jsem tak zástupce umělecké scény, osoby, které tělesné úpravy samy nosí, zároveň se ale tvorbou tělesných modifikací profesionálně žijí. Hovořila jsem se zástupci subkultur vyčleňujících se z většinové společnosti, například se zástupkyní punkové scény a přívrženkyní squattingu. Oslovila jsem queer studenta pracujícího v baru, uznávanou módní návrhářku i aktivistku. Nakonec jsem na rozhovor pozvala i českého ministra pro místní rozvoj a předsedu České pirátské strany, Ivana Bartoše, jakožto reprezentanta nejvyšších kruhů české politické scény.

Všechny rozhovory vycházely ze stejného základu. Mým cílem bylo prozkoumat a pochopit mentalitu jednotlivých respondentů, jejich subjektivní vnímání fyzické krásy a motivace pro udržování nonkonformní vizáže. Dále se pak každý rozhovor ubíral jiným směrem tak, aby pokaždé prozkoumal jiný vybraný aspekt života a to, jakým způsobem ho ovlivňuje netradiční vzhled respondentů.

Vzhledem k tomu, že ve spektru mých respondentů se mísí osoby veřejně známé i zcela neznámé, různil se i způsob, jakým jsem je vyhledávala. Na bakalářské práci jsem začala pracovat během svého studijního pobytu v hlavním městě Německa, Berlíně. Právě toto město je všeobecně známé pro svou otevřenost k alternativním životním stylům, a to z několika důvodů. Současný Berlín je centrem kreativců, kteří se často vyznačují charakteristickým vizuálním stylem, zároveň multikulturním místem, kde se mísí rozličné

kulturní vlivy z celého světa. V neposlední řadě je Berlín proslulý svým specifickým nočním životem zaměřeným na techno scénu a takzvané „sex-positive parties“, které umožňují otevřenou tělesnost na veřejnosti a u svých účastníků podporují či od nich přímo vyžadují kreativní a odvážné fyzické vizuály. Berlínská techno scéna je natolik unikátní a pro město charakteristická, že byla na počátku roku 2024 přidána na seznam nehmotného kulturního dědictví UNESCO (Sost, 2024).

Na základě výše uvedených východisek jsem se rozhodla využít hojnosti potenciálních respondentů, které jsem ve městě často potkávala. Konkrétní osoby jsem vyhledávala prostřednictvím sociálních sítí. Jako nejefektivnější se v tomto směru ukázala platforma Instagram. Jejím prostřednictvím jsem se dostala k populárnímu tatérovi Patricku Batesovi, body piercerce Tanje Podjaski a punkerce Kitty, které jsem přislíbila nezveřejnění jejího příjmení. Takto jsem kontaktovala ještě tři další výrazné berlínské osobnosti s větším počtem sledujících na Instagramu, bohužel bez odpovědi.

Osvědčila se mi však i seznamovací aplikace Tinder. Ve svém profilu jsem uvedla, že hledám nonkonformně vyhlížející osoby, které by se byly ochotné setkat a sdílet svůj příběh se zaměřením na předem vybraný životní aspekt. Na tento netradiční inzerát jsem v krátkém čase získala velké množství odpovědí, několik rozhovorů se nakonec neuskutečnilo kvůli logistickým problémům při plánování setkání. Úspěšné však bylo interview s queer barmanem Isaacem.

Na druhé polovině rozhovorů jsem pracovala už v Praze. Vzhledem k tomu, že se o alternativní a nonkonformní vzhled dlouhodobě zajímám, čerpala jsem zde primárně z vlastního povědomí o výrazných tvářích českých sociálních sítí. Prostřednictvím Instagramu jsem oslovila umělkyni Emu Strítežskou, módní návrhářku Moniku Parolkovou známou pod pseudonymem Princess Tiramisu a jejího manžela Adama Novotníka. Všichni s rozhovorem souhlasili. Nakonec jsem prostřednictvím e-mailu kontaktovala českého ministra pro místní rozvoj Ivana Bartoše. Poté, co jsem ani na druhý pokus neobdržela odpověď, navázala jsem spojení znovu telefonicky. Tentokrát jsem již byla úspěšnější. Pan Bartoš slíbil, že mou žádost předá své asistentce, která se mnou domluví termín. Asi po týdnu mě skutečně kontaktovala a zaslala mi pozvánku na schůzku s panem Bartošem přímo v prostorách Poslanecké sněmovny. Tento rozhovor považuji za velký úspěch, vzhledem k velké vytiženosti pana ministra.

2.2 Příprava a vedení

Vzhledem k velmi pestré paletě respondentů, které jsem v rámci bakalářské práce zpovídala se lišil i způsob přípravy a vedení jednotlivých rozhovorů. Ke každému respondentovi jsem se snažila přistupovat zcela individuálně, přizpůsobit styl vedení rozhovoru jeho zkušenostem s médii i osobnímu rozpoložení.

Na základě dostupných informací o respondentovi i komunikace před samotným rozhovorem jsem pak stanovila ústřední téma rozhovoru. Tato témata jsem vymýšlela ještě před samotným oslovením respondentů na základě rešerše i osobní zkušenosti. Několik z nich jsem však v průběhu času upravila na základě zjištěných informací o respondentech. Například v případě respondentky Kitty jsem ústřední téma rozhovoru změnila operativně až na místě na základě jejích odpovědí na mé úvodní otázky.

Konečná skladba výchozích témat tedy vypadá následovně:

- Nonkonformní vizáž jako reklama na sebe sama
- Nonkonformní vizáž, šikana a komunita
- Nonkonformní vizáž, gender a sexualita
- Nonkonformní vizáž a osobní vztahy
- Nonkonformní vizáž a rodičovství
- Nonkonformní vizáž jako umělecké vyjádření
- Nonkonformní vizáž a aktivismus
- Nonkonformní vizáž a politika

U respondentů, kteří jsou veřejně známí, spočívala příprava před rozhovorem v prostudování jejich předchozích rozhovorů i dalších mediálních materiálů, které o nich v minulosti vznikly. Dále jsem důkladně procházela jejich profily na sociálních sítích, případně osobní webové stránky. Na základě dostupných informací jsem následně formulovala set deseti až patnácti otázek, které měly za cíl navázat na již dříve zveřejněné informace a posunout je dál. Činila jsem tak v souladu s požadavky na kvalitní interview, které detailněji popisují v teoretické části *Fáze praktického zpracování rozhovoru*.

Složitější byla situace v případě respondentů, kteří veřejně známí nejsou. U nich jsem se musela spoléhat čistě na obsah, který o sobě zveřejnili na sociálních sítích, případně na stručné „předrozhovory“ vedené prostřednictvím zpráv. V nich jsem se snažila zjistit, zda má daný respondent co říci k některému z mnou předem stanovených výchozích témat.

U všech rozhovorů jsem trvala na osobním setkání. Zaprvé proto, abych se mohla lépe naladit na rozpoložení zpovídáných a navodit důvěrnější atmosféru, zadruhé proto, abych si je mohla vyfotografovat. Každý z rozhovorů jsem se rozhodla ilustrovat portrétem pořízeným na analogový fotoaparát. Metodu analogu jsem zvolila pro její „neopakovatelnost“. Vzhledem k tomu, že analogové fotografie člověk nemůže hodnotit bezprostředně po jejich pořízení či je editovat, zachycují realitu skutečně autenticky, aniž by zohledňovaly preference vycházející z očekávání mých či respondentových. Vhodně tak zachycují vzhled respondentů v ryzí formě a podtrhují jedinečnost zpovídáných osob.

S výjimkou Ivana Bartoše jsem se se všemi respondenty setkala v kavárně. Schůzky byly půl až hodinu dlouhé. Všechny jsem zahájila představením se, krátkým optáním na to, jak se respondent dnes cítí, jaký měl den. Pokud jsem u méně zkušených respondentů vycítila nervozitu, snažila jsem se atmosféru uvolnit, sdělila jsem jim něco více o sobě a snažila se je rozmluvit ještě před zapnutím diktafonu. Poté jsem je upozornila, že budu naši konverzaci nahrávat a začala s kladením připravených otázek. Jako praktikovanou metodu jsem zvolila polostrukturované rozhovory. Snažila jsem se reagovat na odpovědi a doptávat se dále, zmínil-li respondent nějaký zajímavý aspekt, který mé připravené otázky nepokrývaly. Konverzace díky tomu plynula přirozeněji. Polostrukturovaný rozhovor se také označuje jako „rozhovor s návodem“, kdy má tazatel předem připravené okruhy témat, podobu otázek však upravuje operativně na základě respondentových odpovědí. Role tazatele a dotazovaného se tak v konverzaci vyrovnává (Sedláková, 2015, s. 207-232).

Po dobu všech rozhovorů jsem se snažila zachovat profesionální tón, nicméně v případě respondentů, kteří mi jsou věkově blízcí a nemají zkušenosti s komunikací s novináři, jsem si dovolila přátelštější vystupování než například v případě rozhovoru s panem ministrem Bartošem. Snažila jsem se tak naplnit nároky na novináře popsané v předchozí teoretické části a klást během rozpravy důraz na naslouchání a empatii.

2.3 Editace a překlad

Všechny rozhovory jsem přepisovala manuálně na základě audio nahrávek pořízených na diktafon. Vzhledem ke své předchozí zkušenosti z redakce jsem věděla, že je pro mě příjemnější rozhovory přepisovat ručně než se spoléhat na mechanické přepisovací programy. Už během přepisu jsem tak měla možnost text přizpůsobit psané formě, vynechat výplňková slova atd.

Dalším krokem bylo učesání textu, kdy jsem přeformulovala neobratné výrazy tak, aby byly pro budoucího čtenáře lépe srozumitelné. Vynechala jsem pasáže, ve kterých respondent příliš odbočil od původní otázky, případně jsem výroky přeskládala do logičtějších celků. V některých případech jsem přistoupila i k umělému rozdělení delších pasáží, kdy jsem ve výsledném textu formulovala mezi-otázky, které jsem během původní konverzace nepoložila.

Pro každý rozhovor jsem také napsala perex. Využila jsem ho přitom primárně ke stručnému představení respondenta a uvedení do ústředního tématu rozhovoru. V některých případech jsem do perexu zakomponovala i reportážní prvky, tedy jsem v něm popsala i okolnosti, za jakých rozhovor vznikl a mé dojmy ze setkání s respondentem.

Čtyři rozhovory překládané z anglického jazyka představovaly větší výzvu. Nejprve jsem je přepsala v angličtině tak, jak byly originálně nabrány. Provedla jsem základní editaci, avšak neztrácela jsem čas s dokonalým vyhlazováním anglické verze, neboť jsem věděla, že ji pro výsledný soubor nepoužiji. Pro překlad jsem využívala nástroj DeepL, který dokázal poměrně spolehlivě přeložit text do českého jazyka. I tak jsem však každý odstavec pečlivě korigovala a upravovala některé formulace. Dospěla jsem k závěru, že volný překlad je pro tento případ jednoznačně nejlepší volba. Zaměřovala jsem se tedy zejména na přeformulování frází běžně užívaných v anglickém jazyce, které však nemají plně odpovídající český ekvivalent.

Zejména komplikované pro mě toto bylo v případě rozhovoru s transgender chlapcem Isaacem. Angličtina je totiž mnohem více genderově neutrální jazyk než čeština. U řady výrazů jsem si tedy nebyla zcela jistá, jaký rod či koncovku je vhodné v češtině použít. Vzhledem k jazykové bariéře bohužel nemůže proběhnout ani autorizace českého překladu respondentem.

Výsledný soubor rozhovorů jsem rozšířila ještě o předmluvu, ve které jsem shrnula svůj osobní vztah k tématu. Dále jsem přidala následující kapitoly původně obsažené v teoretické části: *Stručná charakteristika tělesných úprav*, *Význam vizáže v neverbální komunikaci*, *Nonkonformní vizáž v současné západní kultuře*. Některé jejich pasáže jsem v praktické části drobně upravila, aby byly formulace pro čtenáře srozumitelnější. Považuji za vhodné takto uvést čtenáře do problematiky předtím, než se dostane ke čtení samotných rozhovorů.

2.4 Autorizace

Do termínu odevzdání bakalářské práce se mi podařilo autorizovat čtyři z osmi rozhovorů, z toho dva byly nabrány původně v českém a dva v anglickém jazyce. Autorizace v anglickém jazyce byla značně obtížná a časově náročná, snažila jsem se anglickou verzi co nejvíce přiblížit českému předkladu, stoprocentní stejnosti však nebylo možné dosáhnout. Všichni čtyři respondenti výsledné verze textů schválili, pouze v jednom případě jsme přistoupily k drobné úpravě formulace u jedné odpovědi.

3. Nonkonformní vizáž

V této kapitole poskytnu základní uvedení do tématu, kterému se praktický soubor rozhovorů věnuje. Nejprve vymezím pojmy, se kterými v rámci rozhovorů pracuji, a popíšu základní prostředky, kterými respondenti vytváří svou nonkonformní vizáž. Zaměřím se zejména na trvalé tělesné úpravy, ačkoliv mezi tyto prostředky patří i oblékání a doplňky.

Dále stručně shrnu historii tělesných úprav, význam vizáže v neverbální komunikaci a její postavení v současné západní společnosti, kde se zaměřím především na různou míru přijetí odlišných tělesných úprav většinovou společností.

Na závěr stručně analyzuji problematiku mediálního obrazu a způsobu rámování témat týkajících se nonkonformně vypadajících osob a jejich stereotypizaci.

3.1 Vymezení základních pojmů

Nejprve je třeba definovat samotný pojem „konformita“, jehož protipólem je pro nás klíčová „nonkonformita“. Možných definic je samozřejmě více, shrnující je ale následující vymezení konformity: „Konformita je změna v názorech nebo chování člověka, jako důsledek reálného nebo domnělého tlaku osoby nebo skupiny osob.“ V této bakalářské práci je pak uvažován především tlak vyvíjený většinovou společností a přizpůsobení se jejím dominantním názorům a normám na úkor potlačení projevů vlastních (Aronson, 1976, s. 153).

Pro účely této bakalářské práce definuji nonkonformní vizáž následovně: nonkonformní vizáž je taková vizáž, která se odchyluje od standardů krásy běžně přijímaných (naší) západní společností, přičemž si ji její nositel cíleně zvolil a stvořil ji za účelem vymezit se vůči těmto standardům. Může zahrnovat trvalé či dočasné tělesné modifikace, tedy úpravy fyzického těla nositele.

Steve Redhead se problematikou tělesných úprav a nonkonformního vizuálního stylu zabývá v knize *Body Style*. Osoby, které tyto odlišnosti nosí považuje za příslušníky subkulturní skupiny. Pracuje přímo s pojmem *subcultural body*, které považuje za vizuální oslavu individuality. Je podle něj obtížné subkulturní tělo jednotně definovat, spadat pod něj mohou totiž jak tělesné úpravy, tak nonkonformní styl oblékání a další vizuální projevy nonkonformity. Tělo pak může sloužit jako vizuální reprezentace osobní ideologie či ideologie nějaké konkrétní subkulturní skupiny. Zároveň však zdůrazňuje, že každé tělo reflektuje individuální identitu, ve které se odráží životní styl, ideologie i politická přesvědčení daného člověka. Klade si tedy otázku, které konkrétní tělesné modifikace či

vizuální prvky a v jakém množství vytváří z těla tělo subkulturní a připouští, že to je otázka nesmírně komplexní, subjektivně vnímána, a především ovlivněna časoprostorem, ve kterém si ji klademe (Redhead, 2013, s. 1-2).

3.2 Charakteristika zkoumaných tělesných a vizuálních úprav

Tetování, neboli permanentní barevné obrazce a vzory vpravované pod kůži jsou jednou z nejstarších a dodnes nejtypičtějším forem tělesných úprav. Potetovaní lidé jeho prostřednictvím uspokojují jisté složky své osobnosti, vypořádávají se se sebou samými. Tetování, stejně jako jiné úpravy, poskytuje pocit jedinečnosti. Zdaleka se nejedná o záležitost společenských minorit. Například v USA je dnes tetována až šestina obyvatel a celosvětově se jedná o kolosální obor, který lze jen těžko stručně obsáhnout. V současnosti existuje široká škála stylů a technik tetování (Rychlík, 2005, s. 10-14).

Základním rozlišením je strojové a handpoke tetování. Přičemž u prvního zmíněného tatér využívá ke vpravování barvy pod kůži strojek, v druhém případě vše provádí ručně jen za pomoci opakovaných vpichů jehlou. „Srovnávat strojové a handpoke tetování je jako porovnávat olejomalbu a vodovky. Obojí tvoří obraz, ale jedná se o zcela odlišná média a porovnávat je se nezdá správné. ... Proces, který vede ke konečnému výsledku se liší tak moc, že je takřka ani nelze považovat za stejnou praktiku“ (Lindsley, 2023).

Tetování může pro své nositele plnit celou řadu funkcí, které se mohou vzájemně prolínat. Martin Rychlík ve svém výzkumu identifikuje funkci rituální, estetickou, dekorativní, erotickou, magicko-náboženskou, léčebně-preventivní, komunikační a identifikační, sociálně skupinovou, statutárně-hierarchickou a individualizační (Rychlík, 2005, s. 40-60).

Piercing je vedle tetování nejběžnější formou tělesné úpravy a současně doplňku. Spočívá v propíchnutí části lidského těla šperkem. Nejklasičtějšími typy piercingů jsou náušnice a kroužky v nose. Americká studie z roku 2006 ukázala, že piercing mělo v té době 14 % dotazovaných Američanů a Američanek mezi 18 a 50 lety (Laumann & Derick, 2006).

Data však jako piercing nezapočítávají klasické náušnice, které jsou v západní kultuře zejména u žen přijímány jako zcela běžná tělesná úprava. Rodiče svým dcerám typicky nechávají propíchnout ušní boltce už v brzkém věku, kdy se ještě dítě není schopné samostatně rozhodnout, zda o takovou úpravu stojí. Právě náušnice jsou snad nejnázornějším příkladem paradoxu sociálního vnímání toho, co je a co není „normální“.

Skarifikace neboli jizvení je povrchové nařezávání pokožky zahrnující ozdobné vyřezávání jizev. V dnešní době se provádí skalpelem. Domorodé kmeny do ran vkládaly například peří, prach či barvu. Další dnes oblíbenou praktikou je zjizvení pomocí vypalování vzorců do kůže (Rychlík, 2005, s. 298).

Netypické účesy jsou poměrně běžnou a oblíbenou formou vyjádření kreativity či nonkonformity. Změna účesu, stejně jako například oblékání, není trvalá, a proto umožňuje častější a nezávaznější experimentování než trvalé úpravy fyzického vzhledu. „Sebevyjádření ve vlasové módě bylo přijato mladými lidmi, kteří si vytvořili symbolické asociace spojené s účesy na základě mediální prezentace vlasů v populární kultuře. Vlivem populární kultury vznikly ve společnosti významy přiřazované k různým formám účesů, délce a barvě vlasů. Společenské vnímání vlasů se vyvíjí a mění společně s vyobrazením módy v médiích“ (Manning, 2021).

V rámci většinové společnosti je největší kulturní význam typicky přisuzován účesům žen, které vlasy využívají současně k vyjádření skupinové identity i každodenní resistance proti společenským normám diktovaným dominantní kulturou. S ženskými vlasy se pojí i celá řada banálních stereotypů. Blondýny jsou považovány za hloupé a koketní, ženy s krátkými vlasy za maskulinní, a tak dále (Manning, 2021).

Osobitě oblékání je nejméně trvalým, a tedy i nejpřístupnějším způsobem vizuální prezentace umožňujícím vyjádřit nositelovu jedinečnost, nonkonformitu, či příslušnost k určité subkultuře. Nejméně trvalým pouze ve smyslu snadné fyzické změny způsobu oblékání. Samozřejmě existují lidé, kteří jsou po většinu života věrní jednomu konkrétnímu stylu. O oblečení lze uvažovat jako o jakémsi prodloužení lidské kůže, jediném „úkrytu“ těla a základním médiu vyjadřujícím individuální a kolektivní identitu. Je základním prvkem neverbální komunikace, protože reprezentuje současně náš vnější vzhled i vnitřní nastavení (Todorović, et al., 2014).

3.3 Stručná historie tělesných úprav

Lidé svá těla upravují od nepaměti. Už u starodávných kmenů se projevovaly tendence zkrášlovat lidské tělo sledující celou řadu účelů – od estetických, rituálních, až po hygienické pohnutky. Vizuální úpravy ovlivňovaly sexuální přitažlivost, vyjadřovaly kmenovou příslušnost i sociální stratifikaci. Hlavním cílem bylo však vždy dosažení subjektivně vnímané krásy. Už pravěcí lidé zvýrazňovali své rysy pomocí přírodních barviv a primitivních líčidel (Rychlík, 2005, s. 14-20).

Zcela samostatnou kapitolou je pak odívání, které vzniklo z přirozené potřeby člověka chránit se před přírodními vlivy zhruba 100 tisíc let před naším letopočtem. Postupem času oblečení začalo nabývat dodatečných funkcí a odrážely se v něm nejrůznější lidské motivace, od snahy po dosažení stále větší funkčnosti až po vytvoření estetického vzhledu těla (Todorović, et al., 2014).

Nejstarší doložený nález tetování přinesl objev zmrzlého pravěkého muže nazývaného Ötzi v rakouských Alpách v roce 1991. Jeho stáří se odhaduje na 5100 až 5350 let. Další doložené nálezy starobylého tetování na mumích pak pochází z Egypta, z doby kolem 2000 let před naším letopočtem. Častěji se přitom tetování nacházelo na ženách než na mužích. Mumifikovaná tetovaná těla se podařilo odhalit například i u indiánských kmenů Mayů a Inků v Peru. Ač někteří výzkumníci zastávají teorii, že se tetování do dalších částí světa rozšířilo z Egypta, pravděpodobnější je, že se tetování vyvíjelo nezávisle na sobě v různých kulturách a kulturní difúze jej ovlivnila jen částečně. Tetovaná etnika se totiž historicky vyskytovala po celé zeměkouli a tetování u nich vyjadřovalo odlišné významy (Rychlík, 2005, s. 61-73).

Řada společností, včetně západní, začaly tetování a další tělesné úpravy postupně stigmatizovat. V Antice bylo považováno za atribut lůzy, spojovaný se zločinci a otroky. Právě otrokáři si své otroky často „podepisovali“ prostřednictvím tetování a vypálených znaků. Podobné značkování sloužilo díky své neodstranitelnosti i jako vhodný, nezvratný trest pro zločince. Později tetování zakazovala velká monoteistická náboženství, proto byl jejich výskyt v moderní západní společnosti mezi běžnou populací minimální. Křesťanská církev ve středověku označovala tetování za „d'áblovo dílo“ či znak čarodějnictví. Výjimkou byla oblast Balkánu, kde tetování křesťanských žen přežilo jako součást lidové kultury. Třetí kniha Mojžíšova *Leviticus*, která je součástí Bible, doslova uvádí: „Nedělejte si na těle smuteční jizvy ani žádné tetování. Já jsem Hospodin“ (Rychlík, 2005, s. 203-210) {{citace Bible|Lv|19|28}}.

Takzvaná první renesance tetování v Evropě nastala na konci 18. století, a to zejména díky námořníkům a dobrodruhům, kteří si obrazce na kůži přiváželi jako suvenýry ze svých cest do mimoevropských oblastí. V 19. století pak začal rozkvět prvních tetovacích salónů ve velkých přístavních městech, například v Antverpách či Londýně. Postupně tetování pronikalo dále do vnitrozemí, a ačkoliv bylo typické zejména pro námořníky, vojáky a prostitutky, pozornost budilo i v aristokratických kruzích. Například britská aristokracie si našla zálibu ve sbírání tetování během zahraničních cest. Na samém konci 19. století se

objevily první mechanické tetovací strojky, které rozkvět tetování dále podpořily. Během dvacátého století pak došlo k boomu tetování zejména ve Spojených státech amerických. Koncem 20. století už byly drobné tělesné úpravy jako piercingy v uších či malá tetování akceptovány napříč západní společností, a to bez předpokladu příslušnosti k subkulturní skupině (Rychlík, 2005, s. 214-223) (Redhead, 2013, s. 14).

Druhá světová válka a nástup nacismu znamenaly temnou éru pro tetování v Evropě. Hitler jednak zakázal tetovací salóny pro veřejnost, jednak zavedl „značkování“ vězňů v koncentračních táborech pomocí tetování, čímž nepřímo navázal na starobylou tradici tetování otroků. Po druhé světové válce nicméně započal rozkvět moderních subkultur, který s sebou nesl i nárůst oblíbenosti tělesných úprav a nonkonformní vizáže ve vybraných kruzích. Současný nárůst popularity drobnějších tělesných úprav napříč globální kulturou kopíruje trend stanovený právě subkulturami, viz piercingy v obličejových partiích, které byly nejdříve zpopularizovány punkovou komunitou v sedmdesátých letech a následně se rozšířily ve většinové společnosti v letech devadesátých. Podobný vývoj postupné akceptace a přejetí určitého prvku původně charakteristického pro subkultury se opakoval v řadě dalších případů (Redhead, 2013, s. 14).

V socialistických zemích východního bloku bylo tetování nepřijatelné, nosili ho jen vězni, sexuální pracovníci a lidé vyloučení z většinové společnosti. Podobně nepřijatelné byly i další formy nonkonformní vizáže, viz pronásledování takzvaných „mániček“ neboli dlouhovlasých chlapců v komunistickém Československu (Kudrna, 2011).

V západním světě však mezitím docházelo k takzvané druhé renesanci tetování, která odstartovala moderní vlnu popularity tetování a dalších drobných tělesných úprav. Tetování se postupně přestávalo chápat jako řemeslo a stále více vystupovalo jako umění. Mladá generace tatérů si začala zakládat na kreativitě, originalitě a unikátním uměleckém vyjádření prostřednictvím tetování. Tento trend trvá až do dnešních dní (Rychlík, 2005, s. 227).

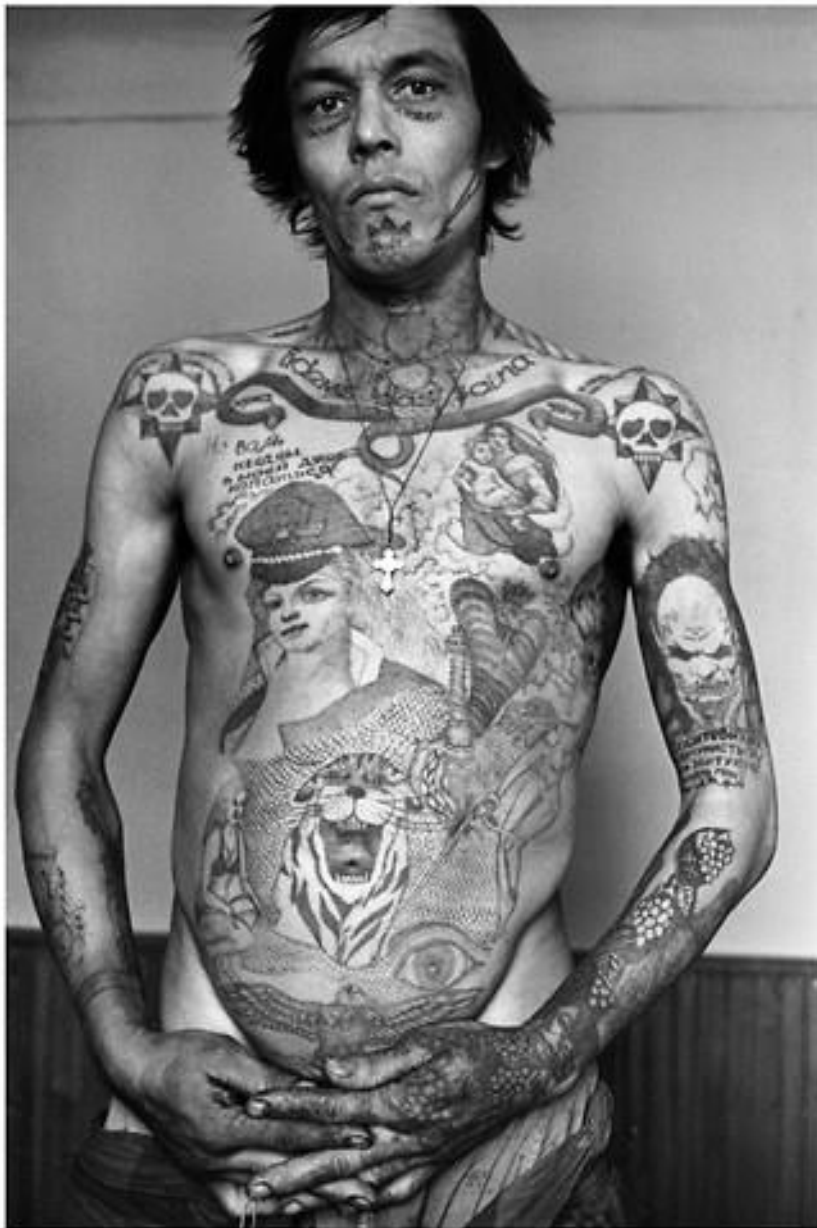

Foto: Vězeň, jehož tetování vyjadřují zlost vůči komunistickému režimu. Tetování v obličejových partiích jsou v kontextu doby důkazem, že neočekává, že by se znovu dostal na svobodu (Vasiliev, b.d.).

3.4 Význam vizáže v neverbální komunikaci

Fyzický vzhled patří k základním aspektům zkoumaným v souvislosti s neverbální komunikací společně s výrazem tváře, očí, hlasem, pohybem v prostoru, gesty a mírou užití fyzického doteku (Hall & Knapp, 2013, s. 27).

Vzhled tedy hraje v neverbální komunikaci zcela klíčovou roli, a to zejména při vytváření prvního dojmu. Například prostřednictvím samotného oblečení může člověk snadno vyjádřit přijetí či odmítnutí společenských pravidel a konvencí a toho, co považuje za přijatelné či morální. Zrcadlí se v něm identita jedince, jeho životní styl i společenské vlivy. Vhodně zvolený oděv nám může pomoci dosáhnout společenských cílů a působit na lidi tak, jak je naším cílem. Je také výrazným atributem socio-ekonomického postavení (Todorović, et al., 2014).

Studie prokázala, že člověk je obecně považován za věrohodnějšího ve vztahu k výkonu určité činnosti či předání určité zprávy, odpovídá-li jeho oblečení a vzhled obecné představě „vhodného“ vzhledu pro danou záležitost (O'Neal & Lapitsky, 1991).

Z psychologického hlediska bylo tetování a tělesné úpravy vnímány poměrně různorodě a pohled na ně, prošel v posledních dekadách razantním vývojem. Ve třicátých letech Albert Parry spojoval tetování především se sexuálně symbolickým podtextem. Vnímал akt tetování jako akt erotický, kdy si pasivní účastník nechává do kůže vpravovat látku aktivním účastníkem, což přináší zvláštní sepětí rozkoše a bolesti. Odkazoval tak k Freudovské tradici v psychologii. Podobným směrem se vydával i Walter Blomberg, který tetování spojoval s patologickými motivy jako je tíhnutí k agresi a sadismu, sebedestrukci, narcismu, či obsedantní touze po pozornosti. Česká psychologie v šedesátých letech minulého století hovoří o tetovaných jedincích jako o osobách zatížených jistou mírou psychopatologických tendencí a emoční labilitou, což se projevuje „ve zkratkovitém jednání, s nedostatečně vyvinutými charakterovými rysy, zejména pochybného poměru k práci, ke kolektivu, ke společnému majetku“ (Rychlík, 2005, s. 34-35).

V kontextu subkultur je vizuální identita důležitým komunikačním prostředkem. Určité subkulturní atributy sice zevšedněly, pro většinovou společnost ale stále vysílají neverbální signály. Například obyčejná černá kožená bunda byla původně spojována především s motorkáři, a tedy s riskantním, rebelským chováním a individualismem. Tyto asociace dodnes přetrvávají (Redhead, 2013, s. 99).

3.5 Nonkonformní vizáž v současné západní kultuře

Celá řada tělesných úprav, které byly v minulosti takřka výlučně asociovány se subkulturními skupinami jsou dnes většinou společností již poměrně běžně akceptovány. Mezi takové patří například vyholená hlava, dredy, umírněný počet piercingů a tetování, i když i s těmito elementy se stále nese náznak stigmatu. Zejména u prestižnějších a typicky lépe finančně ohodnocených pracovních pozic není výjimkou, že zaměstnavatel preferuje konformně vypadající, a tedy v jeho očích více reprezentativní, kandidáty. Studie navíc dokládají, že si zaměstnavatelé nonkonformně vypadající osoby často spojují s negativními povahovými vlastnostmi. Jsou-li nonkonformně vypadající osoby na pozici přijaty, jsou pak často žádány, aby své tělesné úpravy zakrývali, a nenarušovali tak veřejnou image firmy. Kromě pozic ve vysokém businessu a finančnictví je taková praxe běžná i například v některých jídelních řetězcích. Dokonce i americká armáda zakazuje svým rekrutům určité typy tetování, zejména pak tetování v oblasti obličeje. Přitom právě pro armádní prostředí jsou určité typy tetování typické – vyjadřují například příslušnost k jednotce (Lindsley, 2023) (Redhead, 2013, s. 14) (Gruntová, 2023).

Studie z roku 2020 ale demonstruje, že konkrétní dopad nonkonformní vizáže na úspěch v profesním výběrovém řízení záleží velmi silně na kvalifikaci uchazeče. „Zatímco uchazeči s nízkou kvalifikací byli potrestáni za nonkonformní vizáž, vysoce kvalifikovaní uchazeči se setkávali s větší mírou tolerance v souvislosti s narušením vizuálních norem“ (Oostrom, et al., 2021).

Mezi úpravy, které jsou nadále silně vnímány jako subkulturní atributy, patří například celoplošná tetování (např. tzv. *sleeve*, tedy vyplněné tetování pokrývající celou paži), skarifikace, trojrozměrné úpravy či implantáty. Obecně však záleží zejména na množství a výraznosti tělesných úprav (Redhead, 2013, s. 14).

Novějším a v současnosti preferovanějším termínem pro současné subkultury jsou městské kmeny (*urban tribes*). Často je však obtížné říci, zda je daný jednotlivec příslušníkem nějaké subkultury. Podle George Braqueho, konformismus totiž začíná definicí. Co ještě je a co už není normální? Odpověď na tuto otázku se neustále proměňuje.

Z městských kmenů relevantních pro praktickou část této bakalářské práce je třeba zmínit komunitu kolem tetování, ačkoliv tetování i piercing jsou dnes natolik běžnými ozdobami těla, že jde jen těžko mluvit o nonkonformitě či jinakosti. Stále však přetrvává značná generační propast ve vnímání těchto úprav, starší generace je vnímají více negativně a samotných nositelů je mezi nimi méně. Zatímco dříve bylo tetování chápáno primárně jako

řemeslo, dnes převažuje umělecký přístup. Tatěři stále častěji vystupují jako umělci s osobitým stylem. První profesionální tetovací salón na území dnešní České republiky otevřel až po revoluci, v roce 1992. Od té doby zažila česká tatéřská scéna masivní rozkvět a diversifikaci. Nelze tedy mluvit o jednotné subkultuře (Kačurová, 2011).

Veterán českého tetování Michal Burda o tatéřské komunitě říká: „Kolem jednotlivých studií se možná schází stejní lidé, ale spíš na základě přátelských vztahů. Různé konvence a *tattoo jamy* samozřejmě vznikají za účelem setkání, ale především inspirace, seznámení se s novými umělci a studii, představení nových technik a trendů“ (Kačurová, 2011).

Dalším významným městským kmenem, s jehož příslušníky jsem měla možnost v rámci rozhovorů mluvit, je punk. Ačkoliv je tato subkultura lépe uchopitelná než komunita okolo tetování, i tak se jedná o skupinu velmi rozsáhlou, s mnoha podžánry a názorovými platformami. Základní snaha však spočívá ve vytváření vlastních struktur nezávislých na establishmentu. V českém prostředí zažil punk zlatou éru po revoluci v devadesátých letech. S rozšířením subkultury však došlo i k jejímu hodnotovému štěpení. „Je potřeba říct, že když někdo vypadá jako pankáč, neznamená to automaticky, že je pankáč. Jsou lidi, o kterých můžu s naprostou jistotou říct, že jsou větší pankáči než nějaký blbec, který má na sobě všechny módní propriety“ (Málek & Franc, 2011).

Nonkonformní vizáž však nutně nemusí vyjadřovat příslušnost k subkulturní skupině. Často odráží jen osobní a politické hodnoty jejího nositele. Tělo a jeho percepce hraje důležitou roli například ve feministické teorii. „...feminismus začal chápat moc jako záležitost překračující legislativní normy či oblast politické reprezentace. Nově ji vnímal jako fyzickou nadvládu nad těly – akt, který je politický sám o sobě, nebo má přinejmenším politické důsledky“ (Kotef, 2007, s. 250-256).

„Osvobození“ těla od společenských standardů tedy často slouží jako vymezení se vůči opresi či zavedeným společenským vzorcům či zcela prostě jako forma uměleckého sebevyjádření.

3.6 Mediální obraz osob s nonkonformní vizáží

Mediální obraz nonkonformně vypadajících lidí často splývá s vyobrazením subkultur, pro něž jsou dané vizuální prvky charakteristické. Vnímání subkultur obvykle balancuje mezi stigmatizací a senzacionalismem, kdy jsou jejich příslušníci vykreslováni buď jako kriminálníci, nebo jako odvážní bojovníci proti statusu quo (Veselý, 2011).

Medializované nonkonformní tělo se často liší od skutečného, živého nonkonformního těla, neboť jeho mediální obraz není schopný postihnout jeho komplexnost, tedy má tendenci zjednodušovat a škatulkovat. Zásadní přelom znamenal nástup internetu a sociálních sítí, který poskytl nonkonformně vypadajícím lidem možnost mediálně prezentovat sami sebe. Řada z nich si pomocí sociálních sítí vybudovala úspěšné profily a osobní značky sledované tisíci lidí. Přebráním iniciativy tak také částečně přebrali kontrolu nad tím, jak jsou ve veřejném prostoru vyobrazováni (Redhead, 2013, s. 124-125).

I v tradičních médiích však v současnosti zaznamenávám pomalý odklon od stereotypizace nonkonformně vypadajících lidí. Ačkoliv je jejich vzhled stále v centru pozornosti, není už nutně vyobrazovaný negativně.

Například Deník N, jakožto zástupce seriózních zpravodajských médií, v časovém rozmezí od 1. ledna 2023 do 31. prosince 2023 zveřejnil na téma tělesných úprav jen několik článků, přičemž žádný z nich nenesl prvoplánově negativní podtext. Pozitivním příkladem je rozhovor s tatérkou Martinou Urban publikovaný pod titulkem *„Vrátí se jim pocit normálnosti, říká tatérka, která ženám po rakovině vrací bradavky“* ze dne 15. března 2023. Při zadání klíčového slova „tetování“ do vyhledávání na stránkách deníku však server nabízí celou řadu článků, které s tématem na první pohled nesouvisí a odpovídají klasické stereotypizaci tělesných úprav tím, že se vztahují k aktivitám gangů a kriminálních. Příkladem je článek *„Zločinem smýkaná Latinská Amerika hledá spasitele v Salvadoru. Tvrdá pěst rozbíjí gangy i lidská práva“* ze dne 6. května 2023. Dále článek ze dne 1. září 2023 sice stigma rozporuje, nese ale titulek *„Tetování je branou do gangu. Proč v Koreji obžalovali šestnáct tatérů“*. Ačkoliv je samotný text nezaujatý, pro recipienta, který si přečte pouze samotný titulek, může podvědomě podpořit negativní stereotypy spojené s tetováním (Slezáková, 2023) (Nidr, 2023) (Mašát Janáková, 2023).

V bulvárních médiích pak převládá trend vytváření senzací z tělesných úprav a nonkonformního vzhledu. Jedná se přitom o téma značně oblíbené. Např. nejčtenější český deník Blesk od začátku roku 2024 do 31. března 2024 zveřejnil desítky článků obsahující klíčové slovo „tetování“. Většina z nich přitom vykazuje jasné prvky senzacionalismu a exotizace nonkonformně vypadajících osob typických pro bulvární média. Příkladem je článek z 1. ledna 2024 s titulkem *„Radikální změny vzhledu, které děsí svět: Nejvíce propíchaný muž i žijící mimozemšťan“* či článek ze dne 23. února 2024 s titulkem *„Snoubenec Megan Foxové Machine Gun Kelly: Bizarní „spirituální“ kérka přes půl těla!“* (Podlahová, 2024) (Anon., 2024).

Závěr

Primárním cílem práce bylo vytvořit sérii publicistických rozhovorů, které nahlédnou do vnitřního světa vybraných nositelů nonkonformní vizáže, popíší jejich pohnutky a motivace, stejně jako jejich osobní přístup k lidské kráse a předsudky a komplikace, se kterými se kvůli svému vzhledu setkávají v různých oblastech života. Na tomto místě nabízím odpověď na zastřešující výzkumné otázky, ze kterých jsem při tvorbě jednotlivých rozhovorů vycházela.

VO1: Co motivuje nonkonformně vypadající osoby k vytvoření a udržování nonkonformní vizáže?

Ačkoliv jsem hovořila s respondenty pocházejícími z velmi odlišných socioekonomických vrstev, drtivá většina z nich se shoduje na tom, že primárním cílem jejich nonkonformní vizáže není vysílat zprávu okolnímu světu nebo reprezentovat konkrétní hodnoty či postoje. Shodují se, že to, jak se stylizují, vychází čistě z jejich subjektivních preferencí ohledně fyzického vzhledu a jejich osobního vkusu. Stylizují se tedy tak, aby se sami sobě líbili a snaží se při tom neklást přílišný důraz mínění dalších lidí. Respondenti Patrick a Isaac a respondentky Tanja, Kitty a Jana zmínili, že se v minulosti potýkali s problémy v souvislosti s vnímáním vlastního těla. Nonkonformní vizáž a tělesné úpravy jim pak pomohli vytvořit si pozitivnější vztah k vlastnímu tělu a cítit se v něm sebejistě. Několik respondentů bylo ovlivněno komunitou, ve které se pohybovali či stále pohybují, nejčastěji jde o komunity spojené s konkrétní hudební scénou. Například respondentky Tanja a Kitty mají blízko k punku, respondent Ivan Bartoš zase vzešel z komunity okolo hudebního stylu FreeTekno. Jako sekundární motivaci pak často uváděli touhu inspirovat ostatní k autentičtější sebe prezentaci.

VO2: Jakým způsobem ovlivňuje nonkonformní vizáž vybrané aspekty života jejich nositelů v oblasti osobních vztahů i v profesní sféře?

Nonkonformní vizáž výrazným způsobem ovlivňuje široké spektrum aspektů života od osobních vztahů, kariéry, až po běžné denní interakce na ulici. Nositelé nonkonformní vizáže budí mnoho, z velké části nevyžádané, pozornosti. Jedinci musí často čelit stereotypizaci a předsudkům pojmícím se s jejich vzhledem. Několik respondentů zmínilo, že mají zkušenosti s nevyžádanými komentáři ze strany cizích lidí, ať už v běžném životě či na sociálních sítích. Respondent Ivan Bartoš uvedl, že byl opakovaně namátkově kontrolován policejní hlídkou jen na základě svého vzhledu.

Nonkonformní vizáž je spíše na překážku v zaměstnání, nejedná-li se o zaměstnání přímo spojené s tvorbou tělesných úprav či s uměleckou činností. V takovém případě nonkonformní vizáž funguje naopak jako vhodná forma sebepropagace.

V otázce osobních vztahů nonkonformní vzhled funguje jako účinný filtr. Nonkonformně vypadající jedinci typicky preferují navazovat vztahy s lidmi liberálnějšího smýšlení, kteří respektují svobodu osobní volby a jsou otevření alternativním životním stylům. Respondenti přitom zdůrazňovali, že není podstatné, jak daný člověk vypadá. Vždy jim záleželo pouze na jeho hodnotovém nastavení a na tom, aby je přijímal takové, jací jsou beze snahy je měnit. Respondentka Tanja zmínila zkušenost se vztahem s konzervativněji založeným partnerem. Vztah museli ukončit mimo jiné kvůli rozepřím ohledně Tanji úprav vzhledu a odmítnutí Tanji ze strany partnerovy rodiny.

VO3: Jak vnímají nonkonformně vypadající osoby koncept krásy?

Všichni respondenti v souvislosti s krásou zdůrazňovali především autenticitu. Kladli důraz na to, že vnímání krásy je silně subjektivní záležitost, a je tedy jiné pro každého jednotlivce. Respondenti neočekávají, že je většina lidí bude vnímat jako krásné, ani to není jejich cílem. Respektují právo na jakýkoliv názor, ačkoliv například respondentka Monika Parolková zdůrazňuje, že je lepší vyvarovat se hodnotícím komentářům, obzvláště je-li názor na vzhled daného člověka negativní.

Práce jako taková není koncipována jako výzkum, přesto věřím, že přináší zajímavý vzhled do problematiky nonkonformního vzhledu. Díky formě souboru publicistických rozhovorů je výsledek přístupný a srozumitelný i pro čtenáře mimo akademické prostředí. Nabízí se i další možná pokračování novinářské práce na tématu. Za zajímavou a dosud nepřiliš probádanou otázku považuji například postavení nonkonformně vypadajících osob ve vrcholové politice. Rozhovor s panem ministrem Ivanem Bartošem je dobrým úvodem do této problematiky, která by si jistě zasloužila srovnání i se situací mimo Českou republiku.

Díky pestrému složení respondentů přináší práce čtenáři průřez společenskými vrstvami a dokazuje, že nonkonformní vzhled zdaleka není jen záležitostí týkající se lidí žijících zcela mimo většinovou společnost. Nonkonformní vzhled neznačí nutně ani příslušnost ke konkrétní subkulturní skupině. Pojetí nonkonformního vizáže je navíc

relativně subjektivní a významně se proměňuje v závislosti na čase a místě, kde vizáž zkoumáme.

Summary

The primary aim of this work was to create a series of journalistic interviews that will give an insight into the inner world of selected wearers of non-conformist visage, describing their motivations, as well as their personal approach to human beauty and the prejudices and complications they encounter in various areas of their lives because of their unconventional appearance. As a conclusion, I offer a response to the initial research questions that served as a stepping stone for all interviews.

VO1: What drives nonconforming people to create and maintain a nonconforming appearance?

Although I spoke with respondents from very different socioeconomic backgrounds, the vast majority of them agreed that the primary goal of their nonconformist appearance is not to send a message to the outside world or to represent particular values or attitudes. They agreed that how they style themselves is based purely on their subjective preferences regarding physical appearance and their personal tastes. They therefore style themselves in line with what makes them feel comfortable and beautiful in their own body and try not to place too much emphasis on other people's opinions. Respondents Patrick and Isaac, and respondents Tanja, Kitty and Jana mentioned that they had struggled with body image issues in the past. Nonconformist appearance and body modifications helped them to develop a more positive relationship with their own bodies and to feel confident. Several respondents were influenced by the community they were or still are a part of – those are most often communities associated with a particular music scene. For example, the respondents Tanja and Kitty are close to punk, while the respondent Ivan Bartos emerged from the community around the FreeTekno music style. As a secondary motivation, the respondents often mentioned the desire to inspire others to a more authentic self-presentation.

VO2: How does nonconformist appearance affect the lives of its wearers in the area of personal relationships and in the professional sphere?

According to the interviews, nonconformist appearance significantly affects a wide range of aspects of life from personal relationships, career, to everyday interactions on the street. The wearers of nonconforming visage attract a lot of, largely unsolicited, attention.

Individuals often have to face stereotyping and prejudice associated with their appearance. Several respondents mentioned that they have experienced unsolicited comments from strangers, either in everyday life or in the online sphere. Respondent Ivan Bartoš stated that he had been repeatedly randomly checked by police patrols just on the basis of his appearance.

Nonconformist appearance is more of a hindrance in employment, unless the job is directly related to body modification or artistic activities. In such a case, nonconformist visage works instead as a suitable form of self-promotion.

When it comes to personal relationships, nonconformist appearance acts as an effective filter. Individuals with nonconformist style typically prefer to relate to more liberal-minded people who respect freedom of personal choice and expression and are open to alternative lifestyles. Respondents stressed that it did not matter to them what a person looks like. The most important characteristic they sought in their potentially close people was the ability to accept the respondents' values as they are without trying to change them. Respondent Tanja mentioned her experience of a relationship with a more conservative partner. They had to end the relationship due to (among other things) disagreements about Tanja's body modifications and the rejection of Tanja by her partner's family.

VO3: How do nonconformist people perceive the concept of beauty?

All respondents emphasised authenticity in relation to beauty. They emphasised that the perception of beauty is a highly subjective matter and is therefore different for each individual. Respondents do not expect most people to perceive them as beautiful, nor is this their goal. They respect the right to any opinion, although, for example, respondent Monika Parolková stressed that it is better to avoid evaluative comments, especially if the opinion about a person's appearance is negative.

As such, this academic work is not designed as scientific research, yet I believe it provides an interesting insight into the issue of nonconformist appearance. The form of a set of journalistic interviews makes the result accessible and understandable for readers outside of academia. It also offers a possible continuation of journalistic work on the topic. For example, I consider the position of nonconformist-looking people in top politics to be an interesting and not yet well explored issue. The interview with Czech Minister Ivan Bartoš is a good introduction to this issue, which would certainly deserve comparison with the situation outside the Czech Republic.

Thanks to the varied composition of the respondents, the work provides the reader with a cross-section of social strata and proves that nonconformist appearance is far from being a matter of people living completely outside the mainstream society. Neither does nonconformist appearance necessarily imply belonging to a particular subcultural group. Moreover, the understanding of nonconformist appearance is largely subjective and changes significantly depending on the time and place where it's being examined.

Použitá literatura

- ARONSON, Elliot. *The social animal*. 7th ed. New York: W.H. Freeman, c1995. ISBN 0-7167-2613-0.
- BLAŽEJOVSKÁ, Alena. Zkušenosti s rozhovorem. In: *Rozhovory o interview*. Praha: Karolinum, 2009, s. 89-96. ISBN 978-80-246-1618-6.
- CLAYMEN, Steven a HERITAGE, John. *The news interview: Journalists and public figures on the air*. Cambridge: Cambridge University Press, 2002. ISBN 0-521-81259-3.
- HALADA, Jan. Slovník žurnalistiky. Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3769-3.
- HALL, Judith A. a KNAPP, Mark L. *Nonverbal communication*. Boston: De Gruyter Mouton, 2013. ISBN 3-11-023815-2. Dostupné z: <https://doi.org/10.1515/9783110238150>.
- KAČUROVÁ, Jana. To máš z kriminálu? In: *Kmeny: Současné městské subkultury*. Praha: Bigg Boss & Yinachi, 2011, s. 16-33. ISBN 978-80-903973-2-3.
- KLEVISOVÁ, Nad'a. Mezi čtyřma očima. In: *Rozhovory o interview*. Praha: Karolinum, 2009, s. 55-60. ISBN 978-80-246-1618-6.
- KOLÁČKOVÁ, Adéla. *Žánry v tištěných médiích*. Online. Bakalářská práce. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. 2009. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/r1273/>.
- KOTEF, Hagar. Bloomer scandals: Uncovering the political body. In: JANES, Dominic. *Back to the Future of the Body*. Newcastle-upon-Tyne: Cambridge Scholars, 2007, 250-267. ISBN 1-4438-4630-9.
- Leviticus. In: Bible, překlad 21. století. Praha: Biblion, 2009, s. 171-222. ISBN 978-80-87282-06-9.
- LINDSLEY, Geneva. *Poked Zine*. San Luis Obispo, 2023 [2024-04-04], Bachelor of Science. California Polytechnic State University. Vedoucí práce Hocheol Yang. Dostupné z: <https://digitalcommons.calpoly.edu/grcsp/234/>
- MORAVEC, Václav. Rozhovor v rozhlasovém a televizním vysílání. In: *Rozhovory o interview*. Praha: Karolinum, 2009, s. 69-88. ISBN 978-80-246-1618-6.
- MORAVEC, Václav. *Proměny novinářské etiky*. Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-200-3111-2.
- NEFF, Ondřej. Rozhovor s Gigantem. In: *Rozhovory o interview*. Praha: Karolinum, 2009, s. 41-44. ISBN 978-80-246-1618-6.
- SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada Publishing, 2014. ISBN 978-80-247-3568-9.

- SEDORKIN, Gail; FORBES, Amy; BEGLEITER, Ralph; PARRY, Travis a SVANETTI, Lisa. *Interviewing: A Guide for Journalists and Professional Writers*. Third edition. Abingdon, England: Routledge, 2023. ISBN 1-00-322439-3.
- ŠÍDLO, Jindřich. Interview je zpráva. In: *Rozhovory o interview*. Praha: Karolinum, 2009, s. 61-68. ISBN 978-80-246-1618-6.
- TUŠER, Andrej. Jako sa robia noviny. Bratislava: Eurokódex, 2010. ISBN 978-80-89447-23-7.
- OSVALDOVÁ, Barbora. Rozhovor o Interview. In: *Rozhovory o interview*. Praha: Karolinum, 2009, s. 5-7. ISBN 978-80-246-1618-6.
- REDHEAD, Steve. *Body Style*. Oxford: Bloomsbury Publishing, 2013. ISBN 1-84785-321-8.
- RYCHLÍK, Martin. *Tetování, skarifikace a jiná zdobení těla*. 1. vydání. Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 978-80-7106-780-1.
- VOLF, Petr. Umění v rozhovoru. In: *Rozhovory o interview*. Praha: Karolinum, 2009, s. 105-114. ISBN 978-80-246-1618-6.
- VESELÝ, Karel. Obyvatelé neviditelného města. In: *Kmeny: Současné městské subkultury*. Praha: Bigg Boss & Yinachi, 2011, s. 8-10. ISBN 978-80-903973-2-3.

Elektronické zdroje

- ANONYM. Snoubenec Megan Foxové Machine Gun Kelly: Bizarní "spirituální" kérka přes půl těla!. In: *Blesk.cz*. [online]. 23. 2. 2024 [cit. 2024-03-29]. Dostupné z: <https://www.blesk.cz/clanek/celebrity-svetove-celebrity/779653/snoubenec-megan-foxove-machine-gun-kelly-bizarni-spiritualni-kerka-pres-pul-tela.html>
- CARPENTER, Serena; CEPÁK, Anthony a PENG, Zhao. An Exploration of the Complexity of Journalistic Interviewing Competencies. Online. *Journalism studies (London, England)*. 2018, roč. 19, č. 15, s. 2283-2303. ISSN 1461-670X. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/1461670X.2017.1338155>. [cit. 2024-04-01].
- FILEP, B. Interview and translation strategies: Coping with multilingual settings and data. Online. *Social geography*. 2009, roč. 4, č. 1, s. 59-70. ISSN 1729-4274. Dostupné z: <https://doi.org/10.5194/sg-4-59-2009>. [cit. 2024-03-25].
- GRUNTOVÁ, Kateřina. Armáda rozvolňuje kvůli mladým lidem pravidla pro tetování. Vojáci ho budou moci mít i na krku. In: *iRozhlas* [online]. 3. 2. 2023 [cit. 2024-03-27].

Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/ceska-armada-tetovani-vojak-pravidla_2302031258_gut

KUDRNA, Ladislav. Nepřizpůsobiví. Studenti, máničky a další pohledem československých mocenských orgánů (PDF 2,3 MB). Online. *Paměť a dějiny: PD*. 2011, roč. V, č. 2, s. 3-16. ISSN 1802-8241. Dostupné z: <https://www-cccoul-com.ezproxy.is.cuni.cz/search/article-detail?id=114694> [cit. 2024-04-10].

LAUMANN, Anne E. a DERICK, Amy J. Tattoos and body piercings in the United States: A national data set. Online. *Journal of the American Academy of Dermatology*. 2006, roč. 55, č. 3, s. 413-421. ISSN 0190-9622. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.jaad.2006.03.026>. [cit. 2024-03-30].

MANNING, Jodi. The sociology of hair: Hair symbolism among college students. Online. 2021. Dostupné z: <https://westcollections.wcsu.edu/server/api/core/bitstreams/e55e43a0-5d54-44c6-b288-8d193f7c193e/content>

MAŠÁT JANÁKOVÁ, Barbora. Vráti se jim pocit normalnosti, říká tatérka, která ženám po rakovině vrací bradavky. In: *Deník N* [online]. 15. 3. 2024 [cit. 2024-04-07]. Dostupné z: <https://denikn.cz/1096023/vrati-se-jim-pocit-normalnosti-rika-taterka-ktera-zenam-po-rakovine-vraci-bradavky/>

MILLER, Serena; CEPÁK, Anthony a PENG, Zhao. The Pedagogical Approaches to Teaching Journalistic Interviewing Competencies. Online. *Electronic news (Mahwah, N.J.)*. 2020, roč. 14, č. 2, s. 78-96. ISSN 1931-2431. Dostupné z: <https://doi.org/10.1177/1931243120910448>. [cit. 2024-03-21].

NÍDR, Tomáš. Zločinem smýkaná Latinská Amerika hledá spasitele v Salvadoru. Tvrdá pěst rozbíjí gangy i lidská práva. In: *Deník N* [online]. 6. 5. 2023 [cit. 2024-04-07]. Dostupné z: <https://denikn.cz/1138108/zlocinem-smykana-latinska-amerika-hleda-spasitele-v-salvadoru-tvrda-pest-rozbiji-gangy-i-lidska-prava/>

O'NEAL, Gwendolyn S. a LAPITSKY, Mary. Effects of clothing as nonverbal communication on credibility of the message source. Online. *Clothing and Textiles Research Journal*. 1991, roč. 9, č. 3, s. 28-34. Dostupné z: <https://journals.sagepub.com/doi/abs/10.1177/0887302x9100900305>

OOSTROM, Janneke K.; RONAY, Richard a VAN KLEEF, Gerben A. The signalling effects of nonconforming dress style in personnel selection contexts: do applicants' qualifications matter? Online. *European journal of work and organizational psychology*.

2021, roč. 30, č. 1, s. 70-82. ISSN 1359-432X. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/1359432X.2020.1813112>. [cit. 2024-04-08].

PODLAHOVÁ, Markéta. Radikální změny vzhledu, které děsí svět: Nejvíce propíchaný muž i žijící mimozemšťan. In: *Blesk.cz*. [online]. 1. 1. 2024 [cit. 2024-03-29]. Dostupné z: <https://prozeny.blesk.cz/clanek/pro-zeny-vip-ze-zivota-hvezd/723375/radikalni-zmeny-vzhledu-ktere-desi-svet-nejvice-propichany-muz-i-zijici-mimozemstan.html>

SALINAS, María José Varela a BURBAT, Ruth. Google Translate and DeepL: breaking taboos in translator training. Observational study and analysis. Online. *Ibérica (Castellón de la Plana, Spain)*. 2023, roč. 2023, č. 45, s. 243-266. ISSN 1139-7241. Dostupné z: <https://doi.org/10.17398/2340-2784.45.243>. [cit. 2024-04-11].

SLEZÁKOVÁ, Magdalena. „Tetování je branou do gangu.“ Proč v Koreji obžalovali šestnáct tatérů. In: *Deník N* [online]. 1. 9. 2023 [cit. 2024-04-07].

SOST, Annika. Berlin techno on Germany's intangible cultural heritage list. In: *Deutsche Welle* [online]. 13. 3. 2024 [cit. 2024-04-08]

TODOROVIĆ, Tijana; TOPORIŠIČ, Tomaž a PAVKO ČUDEN, Alenka. Clothes and Costumes as Form of Nonverbal Communication. Online. *Tekstilec (Spletna izd.)*. 2014, roč. 57, č. 4, s. 321-333. ISSN 0351-3386. Dostupné z: <https://doi.org/10.14502/Tekstilec2014.57.321-333>. [cit. 2024-04-11].

VALDEÓN, Roberto A. Fifteen years of journalistic translation research and more. Online. *Perspectives, studies in translatology*. 2015, roč. 23, č. 4, s. 634-662. ISSN 0907-676X. Dostupné z: <https://doi.org/10.1080/0907676X.2015.1057187>. [cit. 2024-03-19].

VASILIEV, Sergei. Print No. 12 [foto]. In: Russian Criminal Tattoo Archive [online] [cit. 2024-04-15]. Dostupné z: <https://fuel-design.com/russian-criminal-tattoo-archive/photographs/sergei-vasiliev/print-12/>

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze PRAKTICKÉ BAKALÁŘSKÉ diplomové práce									
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:									
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Volencová Eliška	Razítko podatelny: <table border="1"><tr><td colspan="2">Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd</td></tr><tr><td>Došlo dne:</td><td>13 -09- 2023 -1-</td></tr><tr><td>Čj:</td><td>274 Příloh:</td></tr><tr><td>Přiděleno:</td><td></td></tr></table>	Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd		Došlo dne:	13 -09- 2023 -1-	Čj:	274 Příloh:	Přiděleno:	
Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd									
Došlo dne:		13 -09- 2023 -1-							
Čj:		274 Příloh:							
Přiděleno:									
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2021									
Fakultní e-mail diplomantky/diplomanta: 25732023@fsv.cuni.cz									
Studijní program/specializace: Komunikační studia, Žurnalistika									
Název praktické a teoretické části bakalářské práce v češtině: Tělo jako sdělení: Vizáž jako forma nonkonformní sebe prezentace									
Název praktické a teoretické části bakalářské práce v angličtině: Body as a statement: Visual image as a form of nonconformist self-presentation									
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2022/2023) (diplomovou práci je možné obhajovat <u>nejdříve</u> šest měsíců od schválení tezí) LS 2023/2024									
Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků): Fyzický vzhled je jedním ze základních pilířů lidské identity. Většina lidí se v životě snaží zapadnout a přizpůsobit se obecně akceptovaným standardům krásy. Ne však všichni. Jaké motivace jsou hnacím pohonem jedinců, kteří se rozhodli cíleně vystoupit z davu a použít svá těla jako nástroj k vyjádření vlastní nonkonformity? Ať už se jedná o výstřední oblékání, účesy, piercingy, tetování či jiné tělesné modifikace, všechny tyto aspekty významně ovlivňují to, jak dané osoby vnímá okolí. Cílem praktické části práce je nahlédnout do vnitřního světa nositelů cílených odlišností a prozkoumat jejich přijetí či nepřijetí většinou společností. Teoretická část se zaměří na přípravu a zpracování publicistického rozhovoru. Vzhledem k tomu, že většina respondentů nepochází z České republiky, důraz bude kladen i na aspekt překladu a autorizace rozhovorů. Analýze bude podroben také mediální obraz „vyčnávajících“ jedinců, a to jak v seriózních, tak v bulvárních médiích. Rámování této problematiky bude zkoumáno na mediálních produktech Deníku N a Blesku a deníku The Guardian a The Sun, reprezentujících západní mediální scénu.									
Předpokládaná struktura teoretické práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): <ol style="list-style-type: none"> 1) Úvod – představení cílů práce a základní nastínění problematiky 2) Metodika rozhovorů – popsání metody sbírání informací<ul style="list-style-type: none"> - Způsob vyhledání a oslovení respondentů - Teoretická příprava na rozhovor týkající se osobních témat (rešerše) - Volba vhodného prostředí pro provedení rozhovoru - Nafočení portrétů jakožto vizuální složky rozhovoru - Přepis rozhovoru - Autorizace - Překlad 3) Analýza publikovaného mediálního obsahu prezentujícího nekonformně stylizované jedince<ul style="list-style-type: none"> - Výzkumné otázky:<ul style="list-style-type: none"> o Jak často a v jakých souvislostech se v médiích o těchto lidech mluví									

<ul style="list-style-type: none"> ○ Jaké (pokud nějaké) konotace jsou jim přisuzovány na základě vizuálních atributů ○ Jak mediální obraz ovlivňuje typ média – bulvární versus seriózní média <p>- Závěry demonstrovány na konkrétních příkladech z médií: Deník N, Blesk, The Guardian, The Sun</p> <p>4) Shrnutí</p>
<p>Druh praktické práce/předpokládaná podoba: Sbírka publicistických rozhovorů zpracovaných v měkké vazbě, doplněných o analogové fotoportréty respondentů a obecný úvod k tématu vizuální sebe prezentace.</p>
<p>Vymezení zpracovávaného materiálu: Série šesti až deseti rozhovorů doplněných analogovými fotoportréty. Právě „neopakovatelnost“ a jedinečnost analogové fotografie bez možnosti následných úprav by měla vhodně podtrhnout osobitost respondentů. Základní otázky budou pro všechny zpovídáné podobné, každý rozhovor by se však měl primárně soustředit na jiné ústřední téma:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) přijetí ze strany rodiny 2) přijetí v zaměstnání 3) přijetí na akademické půdě 4) význam vzhledu v intimním životě a partnerských vztazích 5) nonkonformní vzhled a rodičovství 6) vliv na osobní bezpečnost 7) vliv na sebevědomí jedince 8) psychické onemocnění promítající se do vizuální sebe prezentace 9) sexuální orientace a gender promítající se do vizuální sebe prezentace 10) vzhled jako forma uměleckého vyjádření
<p>Postup (metodologie v teoretické části a technika v praktické části práce) při zpracování materiálu: Praktická část bude spočívat ve vyhledávání lidí cíleně se stylizujícími výstředně, tedy ne v souladu s mainstreamových vzhledem. S nimi bude následně proveden osobní rozhovor zaznamenaný na diktafon a později přepsaný do textové verze. Proběhne autorizace, případně překlad textu. Ten bude dále doplněn fotoportréty pořízenými analogovým fotoaparátem. Fotografie budou vyvolány klasicky v komoře, tedy bez možnosti jakkoliv upravovat výsledek editací. V konečné fázi budou fotografie převedeny do elektronické podoby.</p> <p>V teoretické části se zaměřím na dohledání faktického kontextu k dané problematice v odborné literatuře a provedu rešerši publikovaného mediálního obsahu prezentujícího nonkonformně stylizované osoby. Analýze následně podrobím zejména způsob, jakým média tyto lidi prezentují a zda jim přisuzují na základě vizuálních atributů určité vlastnosti či příslušnost k sociální skupině.</p>
<p>Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k <u>tématu a způsobu jeho zpracování</u>; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2–5 řádků):</p> <p>VESELÝ, Karel a Tomáš SOUČEK. VLADIMIR 518. <i>Kmeny: současné městské subkultury</i>. V Praze: Bigg Boss & Yinachi, 2011, 517 stran : barevné ilustrace, portréty ; 27 cm. ISBN 978-80-903973-2-3</p> <ul style="list-style-type: none"> - Přehled současných subkultur, které se často charakterizují i specifickými vzhledovými prvky svých členů. <p>REDHEAD, Steve. <i>Body Style</i>. Oxford: Bloomsbury Publishing, 2013, 1 online resource (159 p.). ISBN 0-85785-321-X.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Odborná analýza role stylizace těla v subkulturách z kulturního, sociálního i uměleckého hlediska. <p>JANES, Dominic. <i>Back to the future of the body</i>. Newcastle-upon-Tyne: Cambridge Scholars, 2007, 1</p>

online resource (282 p.). ISBN 1-4438-4630-9.

- Výzkum pojetí a role fyzického těla v lidské společnosti. Tělo je zde vnímáno jako aktivní činitel podílející se na formování kulturních vzorců.

BLAŽEJOVSKÁ, Alena, Marek EBEN, Ivo FENCL, et al. *Rozhovory o interview*. Praha: Karolinum, 2009, 166 stran ; 21 cm. ISBN 978-80-246-1618-6.

- Teoretické pojednání o rozhovoru jako novinářském žánru.

JANOUSĚK, Jaromír. *Psychologické základy verbální komunikace*. Grada, 2015, 1 online zdroj (384 stran). ISBN 978-80-247-9850-9.

- Psychologické pojetí verbální komunikace a vedení rozhovoru.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let):

ČERNÁ, Jana. *Vizuální stránka sebe prezentace a její vztah ke společnosti (kvalitativní výzkum)*. 2008. Diplomová práce. Univerzita Karlova, Filozofická fakulta, Katedra sociologie. Vedoucí práce Duffková, Jana.

LUXÍKOVÁ, Lenka. Kvalitativní výzkum: "Jak děti vnímají tělesně modifikované rodiče a dospělé.". Č. Bud., 2015. bakalářská práce (Bc.). JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. Pedagogická fakulta

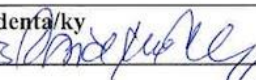
KYSELOVÁ, Anna. *Barvení vlasů a osobnost: Jsou vlasové stereotypy založené na skutečnosti?* [online]. Brno, 2018 [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/hhpnb/>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Vedoucí práce Katarína MILLOVÁ.

SEKYROVÁ POKORNÁ, Alena. *Tetování jako sociokulturní norma nebo patologie?*. Olomouc, 2020. diplomová práce (Mgr.). UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. Pedagogická fakulta

KAVEC, Václav. *Vliv médií na body image* [online]. Brno, 2018 [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/kn2knu/>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce prof. PhDr. David Šmahel, Ph.D.

VOLDŘICHOVÁ, Štěpánka. *Body image - boj za nové tělo*. Č. Budějovice, 2018. bakalářská práce (Bc.). JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH. Pedagogická fakulta

ŠENKERÍKOVÁ, Magdaléna. *Mediální obraz punkové subkultury v týdeníku Tribuna a Mladý svět* [online]. Brno, 2017 [cit. 2022-12-29]. Dostupné z: <https://is.muni.cz/th/qygo1/>. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Jiří PAVELKA.

Datum / Podpis studenta/ky
 13. 9. 2023 5. 9. 2023 .. .. .

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

.....

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

.....

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.	
Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.	
Prof. MgA. David Jan Novotný Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga	..... Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO VE VYHLÁŠCE ŘEDITELE INSTITUTU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO VÝTISKU DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU.

Seznam příloh

Příloha č. 1: Tělo jako sdělení (soubor rozhovorů v knižní podobě)